

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 327/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. mája 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Remetom, Masarykova 2, Prešov, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 28/2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. apríla 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného

advokátom JUDr. Dušanom Remetom, Masarykova 2, Prešov, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 28/2003.

2. Z obsahu podanej sťažnosti a jej príloh vyplýva: *„Sťažovateľ dňa 24.03.2003 podal na Okresnom súde Prešov žalobu o zaplatenie sumy vo výške 390.000 Sk (12.945,63 Eur)... Súdne konanie prebieha pod spisovou značkou 15 C 28/2003.*

Po vykonaní úvodných procesných úkonov (výzva na zaplatenie súdneho poplatku, zaplatenie súdneho poplatku, výzva žalovaným na vyjadrenie ku žalobe, pokyn na pripojenie súvisiaceho trestného spisu a pod.) sa dňa 01.12.2003 uskutočnilo prvé pojednávanie.

Rok 2004

Dňa 19.01.2004 došlo k dožiadaniu Okresného súdu Žilina o uskutočnenie výsluchu žalovaných a tiež k zaslaniu urgencie o vybavenie tohto dožiadania.

Dňa 07.06.2004 sa uskutočnilo druhé pojednávanie a zároveň bolo vydané uznesenie o prerušení konania do právoplatného skončenia trestného konania, ktoré bolo vedené na Okresnom súde Prešov pod č. k. 4 T 109/2003.

Rok 2005

V tomto roku nedošlo k uskutočneniu žiadneho úkonu.

Rok 2006

Dňa 05.04.2006 došlo ku zmene zákonného sudcu (JUDr. M. Boroň).

Dňa 30.06.2006 si Okresný súd Prešov vyžiadal od Okresnej prokuratúry Prešov správu o stave trestného konania, ktoré bolo vedené na Okresnom súde Prešov pod č. k. 4 T 109/2003.

Dňa 04.07.2006 (JUDr. A. Ilčinová) a dňa 05.12.2006 (Mgr. A. Vargová) došlo znova ku zmene zákonného sudcu, ktorý dal pokyny na preverenie stavu trestného konania.

Rok 2007

Dňa 13.04.2007 žiadal sťažovateľ o konanie (č. l. 57 spisu).

Dňa 16.04.2007 a dňa 23.05.2007 si Okresný súd Prešov vyžiadal ďalšiu správu o stave vyššie uvedeného trestného konania.

Následne došlo k nariadeniu pojednávania na deň 18.09.2007, avšak toto pojednávanie sa skončilo bez prejednaní veci samej.

S prihladením na to podal sťažovateľ dňa 18.09.2007 sťažnosť na prieťahy v konaní (o čom bol spísaný úradný záznam zo dňa 18.09.2007), na ktorú odpovedal podpredseda Okresného súdu Prešov listom zn. Spr 2266/2007 zo dňa 20.09.2007. Sťažnosť sťažovateľa na prieťahy v konaní nebola považovaná za dôvodnú, no bolo tiež deklarované, že predmetná vec bude sledovaná až do jeho právoplatného skončenia.

Pojednávanie vytýčené na deň 23.10.2007 bolo zrušené z dôvodu dočasnej práceneschopnosti zákonného sudcu.

Opatrením zo dňa 14.12.2007 predseda Okresného súdu Prešov rozhodol o prerozdelení jednotlivých vecí sudcu (konajúceho aj v predmetnom konaní č. k. 15 C 28/2003) z dôvodu jeho dlhodobej dočasnej práceneschopnosti. Dňa 19.12.2007 vec pridelená novému sudcovi (Mgr. M. Kolek).

Rok 2008

Dňa 02.04.2008 bol dožiadaný Okresný súd Žilina o uskutočnenie výsluchu svedka R. Buláka, pričom dožiadanie bolo dňa 29.07.2008 vrátené späť Okresnému súdu Prešov bez vybavenia (nepodarilo sa zabezpečiť prítomnosť svedka na výsluchu).

Dňa 24.06.2008 bola vec znova pridelená (navrátená) sudcovi, ktorý ukončil svoju dlhodobú dočasnú pracovnú neschopnosť.

Po opätovnom dožiadaní Okresného súdu Žilina o uskutočnenie výsluchu svedka zo dňa 25.08.2008 sa tento výsluch uskutočnil dňa 24.11.2008.

Rok 2009

Dňa 21.04.2009 sa uskutočnilo pojednávanie, v závere ktorého bol vyhlásený v poradí prvý rozsudok Okresného súdu Prešov.

Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ dňa 10.06.2009 odvolanie.

Odvolanie proti tomuto rozsudku podal dňa 20.11.2009 aj žalovaný I, ktorý si v tom čase vykonával trest odňatia slobody v Rakúsku a ktorý bol následne vyzvaný na

odstránenie nedostatkov svojho odvolania. Žalovaný I nedostatky odstránil podaním zo dňa 21.12.2009.

Rok 2010

Dňa 02.03.2010 sa žalovaný I odvolal proti rozhodnutiu o povinnosti zaplatiť súdny poplatok za odvolanie a dňa 31.03.2010 mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 04.05.2010 bola vec predložená na rozhodnutie Krajskému súdu v Prešove.

Rok 2011

Dňa 21.02.2011 Krajský súd v Prešove rozhodol o zrušení odvolaním napadnutého rozsudku (v príslušnej časti) a vec vrátil Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie.

Okresný súd Prešov dňa 18.07.2011 vyzval strany sporu na predloženie ďalších návrhov na doplnenie dokazovania.

Rok 2012

Dňa 10.01.2012 (vytýčené dňa 10.11.2011) a dňa 20.03.2012 sa uskutočnilo pojednávanie. V závere pojednávania dňa 20.03.2012 bol vyhlásený v poradí druhý rozsudok Okresného súdu Prešov.

Sťažovateľ podal proti tomuto rozsudku dňa 24.05.2012 odvolanie, ktoré po výzve Okresného súdu Prešov na odstránenie nedostatkov doplnil podaním zo dňa 05.09.2012.

Rok 2013

Dňa 21.02.2013 Okresný súd Prešov vydal opravné uznesenie, ktorým opravil dátum narodenia žalovaného I v záhlaví svojho v poradí druhého rozsudku.

Dňa 15.04.2013 bola vec predložená na rozhodnutie Krajskému súdu v Prešove.

Rok 2014

Dňa 26.02.2014 Krajský súd v Prešove rozhodol o zrušení odvolaním napadnutého rozsudku (v príslušnej časti) a vec znova vrátil Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie.

V nasledujúcom období Okresný súd Prešov zisťoval pobyt žalovaného I.

Rok 2015

Dňa 20.11.2015 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré súd vytýčil dňa 12.10.2015, teda po viac ako roku a pol od vydania a doručenia zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu.

Rok 2016

Pojednávajúce odročené na deň 18.02.2016 sa neuskutočnilo pre dovolenku sudcu.

Dňa 19.02.2016 bolo nariadené pojednávajúce na deň 22.04.2016, avšak dňa 19.04.2016 bolo toto pojednávajúce odročené z dôvodu dočasnej práceneschopnosti sudcu.

Pojednávajúce sa napokon uskutočnilo až dňa 24.11.2016.

Dňa 22.12.2016 sa uskutočnilo ďalšie pojednávajúce, v závere ktorého bol vyhlásený v poradí tretí rozsudok Okresného súdu Prešov.

Rok 2017

Sťažovateľ podal proti tomuto rozsudku dňa 24.01.2017 odvolanie.

Dňa 02.03.2017 bola vec predložená na rozhodnutie Krajskému súdu v Prešove.

Dňa 26.06.2017 Krajský súd v Prešove rozhodol o zrušení odvolaním napadnutého rozsudku a vec znova vrátil Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie.

Rok 2018

Dňa 11.01.2018 sa uskutočnilo pojednávajúce, ktoré bolo vytyčené dňa 05.10.2017.

Dňa 12.02.2018 bol verejne vyhlásený v poradí štvrtý rozsudok Okresného súdu Prešov. Sťažovateľ podal proti tomuto rozsudku dňa 27.02.2018 odvolanie. Krajský súd v Prešove o tomto odvolaní sťažovateľa zatiaľ (ku dňu spisovania tejto ústavnej sťažnosti) nerozhodol.“

3. Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie vyjadril svoje presvedčenie, že „... Po zohľadnení citovaných ustanovení právnych predpisov a skutočností uvedených v čl. I. tejto ústavnej sťažnosti má sťažovateľ za to, že v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod č. k. 15 C 28/2003 došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR...“. Sťažovateľ zdôraznil, že „v danom prípade sú navyše splnené podmienky aj pre vyslovenie záveru o tzv. extrémnych prieťahoch v súdnom konaní“. K okolnostiam jeho právnej veci vedenej pred okresným súdom pod sp. zn. 15 C 28/2003 záverom akcentoval: „... v doterajšom priebehu súdneho konania bolo meritórne rozhodnutie Okresného súdu Prešov zrušené až trikrát a v súčasnosti sa v odvolacom konaní rozhoduje o odvolaní

žalobcu proti v poradí už štvrtému meritórnemu rozhodnutiu Okresného súdu Prešov, čo celkom iste prispelo ku vzniku zbytočných prietáhov v súdnom konaní najcitelnejšie.

Súhrnom týchto a mnohých ďalších okolností konkrétneho prípadu došlo skutočne ku vzniku situácie, že o žalobe žalobcu nebolo ani po 15 rokoch právoplatne rozhodnuté, čo dozaista nekorešponduje s právom žalobcu na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov...“

4. Sťažovateľ v petite podanej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod č. k. 15 C 28/2003 porušené bolo.

Okresnému súdu Prešov v konaní vedenom pod č. k. 15 C 28/2003 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 15.000 Eur (slovom pätnásťtisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Prešov povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Okresný súd Prešov je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 325,42 Eur (slovom tristodvadsaťpäť eur a štyridsaťdva centov) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Dušana Remetu, Masarykova 2, 080 01 Prešov.“

II.

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Z obsahu sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ namieta porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 28/2003.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

12. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, IV. ÚS 37/02) sa ochrana základnému právu vrátane základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom) ešte trvalo. Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vychádza pri tom z toho, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci.

13. V súvislosti s uvedeným ústavný súd opakovane judikoval, že jedným zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 138/04).

14. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou

sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah, predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

15. S poukazom na už uvedené, keďže z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 15 C 28/2003 je zrejmé, že okresný súd vo veci rozhodol 12. februára 2018 v poradí už štvrtým rozsudkom a v čase podania ústavnej sťažnosti sa vec nachádza na Krajskom súde v Prešove (ďalej len „krajský súd“) z dôvodu podaného odvolania sťažovateľom, čo sťažovateľ vo svojej sťažnosti aj sám konštatoval, avšak v sťažnosti porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu nenamietal, ústavný súd sa vzhľadom na viazanosť petitom sťažnosti nemohol zaoberať nenamietaným priebehom konania vedeného krajským súdom.

16. Z uvedeného vyplýva, že konanie, v ktorom malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru síce nebolo právoplatne skončené, avšak v čase podania sťažnosti ústavnému súdu 16. apríla 2018 už bolo v prvoinštančnom konaní meritórne rozhodnuté, čím v konaní pred okresným súdom už bol odstránený stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľ nachádzal, a k porušovaniu označených základných práv sťažovateľa zo strany okresného súdu v čase podania ústavnej sťažnosti už nedochádzalo.

17. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

18. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uplatnených v petite sťažnosti (priznanie primeraného finančného zadost'učinenia a náhrady trov konania).

19. Ústavný súd nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia dodáva, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nič nebráni tomu, aby v prípade, ak by okresný súd v prípade vrátenia veci z krajského súdu bol nečinný, nepostupoval plynulo, resp. efektívne, sťažovateľ opätovne podal sťažnosti, ktorou bude namietat' porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. mája 2018